

Examenprofiel mbo

Sector Transport en Logistiek

Zie ook www.kwalificatiesmbo.nl

Sector: Transport en Logistiek Vastgesteld door: Paritaire commissie T&L Vaststellingsdatum: 25 november 2014 Examenprofielnummer: EXPRO.07

Inleiding

Doel en functie van het examenprofiel

In een examenprofiel maken onderwijs en het georganiseerd bedrijfsleven met elkaar afspraken over de inrichting van examinering. Afspraken over wat de belangrijkste kenmerken zijn van het beroep en hoe die duidelijk getoond worden. Afspraken over de wijze waarop onderwijs en bedrijfsleven betrokken zijn bij de examinering. Het examenprofiel geeft daarmee vertrouwen in de diploma's, en borgt de wederzijdse betrokkenheid. Het streven is dat effectieve en haalbare afspraken leiden tot een grotere mate van toezicht op afstand.

Het examenprofiel biedt ondersteuning bij de vertaling van het kwalificatiedossier naar de inrichting van de examinering. Aan de hand van dit document zijn onderwijs en bedrijfsleven bij elkaar gekomen en hebben zij gezamenlijk nagedacht over ieders rollen en verantwoordelijkheden. Door nauw samen te werken, ontstaat wederzijds begrip over de keuzes die worden gemaakt.

Examenprofielen zijn mede tot stand gekomen om meer standaardisering in de examens te bereiken, zonder dat centrale examinering nodig is. Centrale examens passen niet goed bij de praktijkgerichte insteek van examens in het beroepsonderwijs, afspraken over de inhoud en inrichting van examens wel. Dan kunnen scholen zeggen dat iemand het diploma waard is en kunnen bedrijven erop vertrouwen dat beginnende beroepsbeoefenaren aantoonbaar beschikken over de benodigde kennis, vaardigheden en gedrag.

Inhoud van het examenprofiel

Sectorale onderwijs- en werkveldpartners bespreken eerst met elkaar wat ze gezamenlijk willen bereiken ten aanzien van de wijze van examineren voor de sector als geheel. Dit leidt tot een visie op examinering in de sector, dat het startpunt is voor afspraken over de betrokkenheid van het georganiseerde bedrijfsleven en inhoudelijke examenafspraken. De resultaten hiervan zijn vastgelegd in deel 1 van het examenprofiel. Het doel hiervan is om de structuur van de examenprofielen in de sector toe te lichten en te verantwoorden.

Als de sectorale onderwijs- en werkveldpartners het aantal examenprofielen voor de sector en de bijbehorende kwalificatiedossiers hebben gedefinieerd, maken paritair ingerichte commissies per sector afspraken over de betrokkenheid van het (georganiseerde) bedrijfsleven. Zij beschrijven waar (leer)bedrijven medeverantwoordelijk zijn voor examinering of juist een adviserende rol hebben. Ook geven zij aan hoe die betrokkenheid landelijk/sectoraal of regionaal wordt ingevuld. Deze afspraken worden vastgelegd in deel 2.

Deel 3 bevat concrete afspraken over de examinering van de kwalificatie(dossiers) waar het examenprofiel betrekking op heeft. Dit deel is per kwalificatie of kwalificatiedossier uitgewerkt. Per kwalificatie geven onderwijs en georganiseerd bedrijfsleven aan wat de essentie van het beroep is. De afspraken gaan over wat aangetoond moet worden en hoe dat getoetst kan, of moet, worden.

Deel 1 Verantwoording

1.1 Algemene informatie

Onderwijs en bedrijfsleven in de T&L-sector hebben ervoor gekozen hun eenduidige visie op beroepsgericht examineren op te nemen in één examenprofiel.

Dit examenprofiel is tot stand gekomen onder regie van de kerngroep examenprofiel T&L bestaande uit vertegenwoordigers van EVO, TLN, KNVR, HISWA, Scheepsbouw Nederland, MBO Raad en het KBB T&L. Het examenprofiel is vastgesteld door de paritaire commissies van de sector T&L, te weten pc Nautisch, pc Havens op- en overslag, pc Binnenvaart en pc Wegvervoer en logistieke dienstverlening.

Dit examenprofiel is gekoppeld aan de herziene kwalificatiedossiers

1.2 Overzicht examenprofielen

Dit examenprofiel is ontwikkeld ten behoeve van de volgende kwalificatiedossiers en crebonummers:

Examenprofiel	Kwalificatiedossier(s)	Crebonummer
Sector Transport en Logistiek	Baggeren	23136
	Binnenvaart	n.t.b ¹
	Bootmannen	n.t.b
	Dienstverlening in de luchtvaart	23139
	Goederenvervoer	23140
	Havenlogistiek	23155
	Havenoperaties	23156
	Koopvaardij	n.t.b.
	Koopvaardij SMBW	n.t.b
	Logistiek	23143
	Maritieme Techniek	23144
	Maritieme Waterbouw	n.t.b
	Middenkader Transport en Logistiek	23146
	Personenvervoer	23147
	Railvervoer	23148
	Rondvaartboot	23149
	Supervisors logistiek	23152
	Transportplanning	23153
	Visserijofficieren	n.t.b
	Zeevisvaart SW6	n.t.b

De kwalificatiedossiers Logistiek en Supervisors Logistiek zijn dossiers ontwikkeld onder gezamenlijk penvoerderschap van de paritaire commissies van de sector Handel en MITT en Transport & Logistiek.

¹ De crebonummers van de kwalificatiedossiers met n.t.b. moeten nog nader worden bepaald. Zodra deze bekend zijn, moeten die nog aangepast worden in dit examenprofiel.

1.3 Visie op examinering in de sector

Borging in de sector:

De examinering voor opleidingen in de transport en logistieksector moet in de eerste plaats voldoen aan de gestelde wettelijke kaders, zoals neergelegd in de WEB en onderliggende wet- en regelgeving. Tevens moet zij passen binnen de uit die wetgeving voortvloeiende richtlijnen van de Inspectie voor het Onderwijs, zoals onder meer beschreven in de Normenbundel Exameninstrumenten.

Daarnaast wil dit examenprofiel het belang benadrukken van het (eveneens in wet- en regelgeving genoemde) draagvlak in zowel onderwijs als bedrijfsleven. Daarom moeten beide partijen betrokken zijn bij de ontwikkeling en vaststelling van de examinering. Aan de hand van het kwalificatiedossier bepalen zij samen of de vorm, inhoud en moeilijkheidsgraad van de examens recht doen aan datgene wat een beginnend beroepsbeoefenaar moet kennen en kunnen.

De T&L-sector legt in dit examenprofiel een set van afspraken vast tussen mbo-instellingen en het georganiseerd landelijk bedrijfsleven die het mogelijk maakt voor mbo-instellingen om hun examinering op zodanige wijze te organiseren dat dit enerzijds voldoet aan de eisen van de Inspectie en anderzijds tegemoet komt aan de wensen, behoeften, eisen van het sectoraal bedrijfsleven.

De afspraken in het examenprofiel hebben een procesmatig karakter en richten zich niet op het WAT van examinering. WAT geëxamineerd moet worden staat immers vastgelegd in het kwalificatiedossier. Dit examenprofiel geeft richting aan de wijze waarop mbo-instellingen T&L de betrokkenheid van het bedrijfsleven bij examinering op de juiste manier en juiste momenten kunnen borgen op een zodanige wijze dat dit uitvoerbaar is in de praktijk.

Keuze voor het aantal examenprofielen:

De sector T&L kiest ervoor om één examenprofiel te ontwikkelen. Voornaamste reden is dat de delen I en II van het examenprofiel voor alle deelsectoren gelijk is. Verschillen in examenafspraken per deelsector kunnen worden vastgelegd in deel III, maar de deelsectoren hebben hiervoor niet gekozen. Een van de belangrijkste redenen is dat men de voorkeur geeft aan een werkwijze voor de gehele sector.

Bedrijfsleven en onderwijs betrokken:

De paritaire commissies van de T&L-sector, te weten pc Nautisch, pc Havens op- en overslag, pc Binnenvaart en pc Wegvervoer en logistieke dienstverlening hebben dit examenprofiel vastgesteld. In de paritaire commissies zijn werkgevers, werknemers en het scholenveld vertegenwoordigd. De werkgevers hebben er zitting via de brancheorganisaties TLN, KNV, CBRB, BLN, ECT, Fenex, Vereniging van Rotterdams Cargadoors, Scheepsbouw Nederland, KNVR, Vereniging Waterbouwers en Redersvereniging voor de Zeevisvaart, de werknemers via de vakbonden CNV vakmensen, FNV bondgenoten en Nautilus nl en de scholen via de onderstructuren van Bedrijfstakgroep T&L van de MBO Raad, (onderstructuur wegvervoer, onderstructuur logistiek, onderstructuur luchtvaart, onderstructuur nautisch, onderstructuur rijn- en binnenvaart).

Regionale verantwoording:

Op regionaal niveau is de examencommissie van de mbo-instelling verantwoordelijk voor de uitvoering van de afspraken in het examenprofiel en het op de juiste wijze betrekken van het bedrijfsleven bij de verschillende onderdelen in het examenproces.

Deel 2 Betrokkenheid beroepenveld

Op grond van de wet zijn onderwijsinstellingen in het middelbaar beroepsonderwijs eindverantwoordelijk voor de examinering. Wel geven zij samen met het bedrijfsleven vorm aan examinering. Onderwijs en bedrijfsleven hebben een eigen rol in het examineringsproces. De onderstaande tabel en toelichting daarbij biedt handvatten voor zowel onderwijs als bedrijfsleven hoe de gezamenlijke verantwoordelijkheid vorm kan krijgen.

Het georganiseerde bedrijfsleven is landelijk en sectoraal op de volgende manieren bij de processen van examinering betrokken.

Betrokkenheid bedrijfsleven:	Landelijk/sectoraal		Regionaal	
	Medeverantwoordelijk	Adviserend	Medeverantwoordelijk	Adviserend
Processen examinering:				
Kaders stellen		X		X
Construeren examens		X		X
Vaststellen examens	X		X	
Uitvoeren examens	X		X	
Beoordelen examens	X		X	
Vaststellen resultaten		n.v.t.		n.v.t.
Diplomeren		X		X
Evalueren	X	X	X	X

Toelichting:

Kaders stellen:

De leerbedrijven zijn niet betrokken bij het opstellen van de kaders. Het bevoegd gezag van de onderwijsinstelling legt de kaders ter advisering voor aan de leerbedrijven.

Deze kaders hebben betrekking op de organisatie van de examencyclus (handboek examineren en examenreglementen), visie op examineren (omgaan met KD's, grof ontwerp examenmodel).

Construeren van examens:

De examencommissie is verantwoordelijk voor de constructie van examens. De leerbedrijven zijn niet betrokken bij deze constructie van examens.

In geval er sprake is van gespecialiseerde kennis en expertise kunnen leerbedrijven betrokken worden.

Vaststellen van examens:

Vertegenwoordigers van de leerbedrijven zijn betrokken bij de vaststelling van de examenproducten (examenplan en examens) en kunnen hierbij fungeren als adviseur.

Vertegenwoordigers van de leerbedrijven zijn geïnformeerd over de resultaten van de vaststelling van examenproducten. In een regionaal overleg is vastgelegd op welke wijze de adviserende rol van de leerbedrijven eventueel wordt gerealiseerd.

Uitvoeren van examens:

Het leerbedrijf is alleen medeverantwoordelijk voor het uitvoeren van de examens indien deze binnen het betreffende leerbedrijf worden afgenomen.

Het examen, dat wordt afgenomen binnen het leerbedrijf bevat uitgebreide instructies over de rol van het leerbedrijf en de praktijkopleider als uitvoerder.

Beoordelen van examens:

Het leerbedrijf is alleen medeverantwoordelijk bij het (mede) beoordelen van de uitgevoerde examens indien deze binnen het betreffende leerbedrijf worden afgenomen.

Het examen, dat wordt afgenomen binnen het leerbedrijf bevat uitgebreide instructie over de rol van het leerbedrijf en de praktijkopleider als medebeoordelaar.

Vaststellen van de resultaten:

De examencommissie is verantwoordelijk voor de vaststelling van delen van resultaten en het totaal van de resultaten.

Het examen, dat wordt afgenomen binnen het leerbedrijf bevat uitgebreide instructies over de rol van het leerbedrijf en de praktijkopleider om tot het resultaat van het betreffende examen te komen. □ De leerbedrijven hebben geen rol bij het vaststellen van het totaal van resultaten.

Diplomeren:

De examencommissie is verantwoordelijk voor de diplomering. De leerbedrijven zijn niet daadwerkelijk betrokken bij de diplomering.

Evalueren:

De leerbedrijven zijn medeverantwoordelijk voor de jaarlijkse evaluatie van het examenproces. Zij voeren de evaluatie op onderdelen van deze examencyclus uit waar zij betrokkenheid hebben. De leerbedrijven hebben een adviserende rol bij het vaststellen van de verbeteracties.

De examencommissie is verantwoordelijk voor het doorlopen van de PDCA cyclus. Op regionaal niveau maakt de examencommissie afspraken over de mate van betrokkenheid en medeverantwoordelijkheid van het bedrijfsleven bij deze kwaliteitsborging. De betrokkenheid van het bedrijfsleven is vastgelegd op de afzonderlijke onderdelen van de PDCA-cyclus.

Deel 3 Examenafspraken per kwalificatie (dossier)

Onderwijs en georganiseerd bedrijfsleven hebben op landelijk-sectoraal niveau onderstaande afspraken gemaakt over de inhoud en de essentie van het beroep en de dekking van de examinering en de afnamecondities waaronder de examinering plaatsvindt. Deze afspraken gelden voor alle kwalificaties die zijn vermeld in 1.2 van dit examenprofiel.

Onderdeel van elk exameninstrumentarium is een verantwoordingsdocument. Hierin moet worden beschreven op welke wijze het betreffende instrumentarium het bijbehorende kwalificatiedossier afdekt.

In de inleiding van het verantwoordingsdocument komen in elk geval de volgende zaken aan de orde:

- o een beschrijving van de onderdelen (documenten) van het instrumentarium
- o de eisen waaraan een beoordelaar moet voldoen
- o de wijze waarop de prestaties van een student beoordeeld worden
- o de manier waarop het instrumentarium voldoet aan de eisen van de Onderwijsinspectie
- o de wijze waarop de eventueel in het kwalificatiedossier aanwezige eisen met betrekking tot beroepsgerichte (Nederlandse en/of moderne vreemde) taal, rekenen en theoretische kennis worden getoetst
- o de manier waarop het toetsplan, het grootste onderdeel van het verantwoordingsdocument, gelezen moet worden

In het toetsplan zelf wordt per kerntaak en/of per werkproces aangegeven met behulp van welk instrument het gedrag, de vakkennis en vaardigheden en het resultaat beoordeeld worden. De kerntaken en werkprocessen uit het kwalificatiedossier geven de essentie van het beroep weer en vormen daarmee de 'kenmerkende beroepssituaties'.

Het soort instrumenten dat voor de beoordeling van de studenten gebruikt *kan* worden, is voor alle kwalificaties in de Transport en Logistiek-sector gelijk. Voor alle kwalificaties geldt, dat het in elk geval Proeven van Bekwaamheid en BPV-beoordeling betreft. Daarnaast kan er (afhankelijk van de inhoud van het kwalificatiedossier en de wettelijke beroepsvereisten) sprake zijn van theorie-, taal- en/of rekentoetsing.

In exameninstrumentaria moeten de algemene afnamecondities voor de verschillende soorten examens beschreven worden in een organisator-, beoordelaars- en studenthandleiding. Eventuele aanvullende, specifieke eisen bij individuele Proeven en/of andere (theorie-/reken-/taal-)toetsen moeten worden vermeld in de bij die toets behorende (organisator-, beoordelaars- en student-)documenten.